

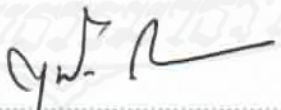
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การผลิตอ้อยโรงงานและความต้องการสนับสนุนปัจจัยการผลิตของเกษตรกร
ในอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
ชื่อและนามสกุล นางสาวนุช ศรีวรรณ
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยชะกง
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สุพันธ์ ลิ้มสังข์

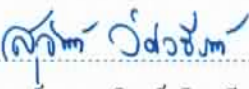
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2555

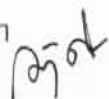
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. จุฬเทพ พงศ์สร้อยเพชร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยชะกง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุพันธ์ ลิ้มสังข์)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสุทธิรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การผลิตอ้อยส่งโรงงานและความต้องการสนับสนุนปัจจัยการผลิตของเกษตรกร

ในอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย นางสาวนุช ศรีวรรณรัตน์ **รหัสนักศึกษา** 2539000808 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยธะคง (2) รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ สีสังข์

ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ (2) ความรู้พื้นฐานและแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตอ้อย (3) สภาพการผลิตอ้อยส่งโรงงานของเกษตรกร (4) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อสภาพการผลิตอ้อยและความต้องการปัจจัยสนับสนุนการผลิตอ้อยส่งโรงงานของเกษตรกร และ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ ประชากรที่ศึกษาคือเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในอำเภอบรบือ จำนวน 1,785 ราย ทำการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 184 ราย โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 49.49 ปี จบระดับประถมศึกษา สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.08 คน ประสบการณ์ในการปลูกอ้อยเฉลี่ย 6.88 ปี มีพื้นที่การเกษตรเฉลี่ย 28.41 ไร่ แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.54 คน ลักษณะการถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นของตนเอง พื้นที่ปลูกอ้อยทั้งหมดเฉลี่ย 15.2 ไร่ ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก อาชีพรองรับจ้าง หนี้สินเฉลี่ย 181,092.39 บาท รายได้เฉลี่ย 230,289.13 บาท (2) เกษตรกรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงานและปัจจัยสนับสนุนการผลิต ระดับความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงาน และได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในระดับปานกลาง (3) พื้นที่ปลูกอ้อยปี 2553 เฉลี่ย 15.1 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 11.29 ตันต่อไร่ อ้อยพันธุ์ที่ปลูกมากที่สุดคือ พันธุ์ขอนแก่น 3 (4) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการที่มีความสัมพันธ์กับสภาพการผลิตและความต้องการปัจจัยสนับสนุนการผลิตอ้อย ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การปลูกอ้อย จำนวนแรงงาน พื้นที่ถือครอง รายได้ ความรู้ด้านการผลิต ความรู้ด้านปัจจัยสนับสนุน แหล่งความรู้พื้นฐาน เกษตรกรมีความต้องการด้านการผลิต ด้านการส่งเสริมและด้านปัจจัยสนับสนุนการผลิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก (5) เกษตรกรมีปัญหาด้านการผลิตอ้อย เกี่ยวกับการเลือกพื้นที่ปลูก การเตรียมท่อนพันธุ์ และการคัดพันธุ์ ด้านการส่งเสริมเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดโรคอ้อย และความต้องการปัจจัยสนับสนุนการผลิตเกี่ยวกับการเป็นสินค้าที่สำคัญของโลก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีข้อเสนอแนะคือ แหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ เทคนิคการเพิ่มผลผลิตและการไว้ตอ และการแก้ปัญหาระยะเวลาการขายอ้อย

คำสำคัญ การผลิตอ้อยโรงงาน ความต้องการปัจจัยสนับสนุนการผลิต จังหวัดมหาสารคาม

Thesis title: Industrial Sugarcane Production and Support Needs of Production Inputs by Farmers in Borabue District of Maha Sarakham Province

Researcher: Mrs.Saowanuch Sriwarakhan; **ID:** 2539000808; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension); **Thesis advisors:** (1) Dr.Somchit Yotakhong, Associate Professor; (2) Dr. Sunan Seesang, Associate Professor; **Academic year:** 2011

Abstract

The objectives of this study were to study (1) social and economic state of farmers who had produced industrial sugarcane in Borabue District, Maha Sarakham Province; (2) their fundamental knowledge and knowledge sources of sugarcane production; (3) the state of their industrial sugarcane production; (4) the correlation between their social and economic factors and the state of their industrial sugarcane production, including their support needs for sugarcane production inputs; and (5) their problems and suggestions on their industrial sugarcane production.

This study was a correlation research. The population in this study were 1,785 farmers who had produced industrial sugarcane in Borabue District, Maha Sarakham Province. The samples were selected by using simple random sampling methodology, 184 persons altogether. The data were collected by using an interview form. The statistical methodology used to analyze the data by instant computer programs were frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, and correlation analysis.

The findings of this study were as follows: (1) Most of the studied farmers were male with average age at 49.49 years old. They were educated at primary level. The average quantity of the members of their family was 5.08 persons. The average duration of their experience in the industrial sugarcane production was 6.88 years. The average of their agricultural area was 28.41 Rai. The average quantity of the labor in their family was 3.54 persons. Their agricultural area was mostly their own land. The average of their area used for growing sugarcane was 15.2 Rai. Their main occupation was a farmer, while their subordinate occupation was a hired worker. Their average debt was 181,092.39 Baht, while their average income was 230,289.13 Baht. (2) The studied farmers had fundamental knowledge of the industrial sugarcane production and had received sugarcane production inputs. Their fundamental knowledge of the industrial sugarcane production and their knowledge transferred from various sources was at medium level. (3) The average of their area used for growing sugarcane in 2010 was 15.1 Rai, while the average of their sugarcane productivity was 11.29 tons per Rai. Their most favorite sugarcane tribe was Khon Kaen 3. (4) Their social and economic factors which correlated with their sugarcane production state and their support needs for sugarcane production inputs were age, their experience in growing sugarcane, the quantity of their labor, their occupied area, their income, their knowledge of sugarcane production and the production inputs, and the sources of the fundamental knowledge. Their support needs for sugarcane production inputs in the aspect of the production, the extension, and their need for support were generally at much level. And (5) The studied farmers had problems in the aspect of the production, About the area, Preparation of microtubers, And the species, the extension, of disease control measures and their need for support, About the product of the world at medium level. The suggestion is Low-interest loan, Techniques to improve productivity and the stump, And the solution for the duration of the cane.

Keywords: Industrial sugarcane production, Support needs for production inputs, Maha Sarakham Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากบุคคลหลายท่าน ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยธะคง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ สีสังข์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและประธานกรรมการสอบ อาจารย์ ดร. ชุพหเทพ พงษ์สร้อยเพชร ประธานกรรมการในการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบคุณนายทองคำ พิลากรณ์ นายธงชัย เสาศามา และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำสำนักงานเกษตรอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลวังใหม่ ตำบลบรบือ ตำบลหนองคูขาดและตำบลโนนแดง และเกษตรกรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการให้ข้อมูลสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้ และขอบคุณกำลังใจ แรงใจที่มีคุณค่ายิ่งจาก คู่ชีวิตและลูก ที่เหนี่ยวขาดต่อห้วงเวลา และค่าใช้จ่ายที่หายไป จากการเรียนในครั้งนี้ จนทำให้ก้าวมาถึงวิทยานิพนธ์ ซึ่งบ่งชี้ถึงการสำเร็จการศึกษาตามที่มุ่งหวังด้วยกันได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้ที่สนใจการศึกษาและการพัฒนาการส่งเสริมการผลิตอ้อย คาดหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวไร่อ้อย ให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีความมั่นคงในอาชีพ ตามปรัชญาของการส่งเสริมการเกษตร เพื่อสามารถสืบสานวัฒนธรรมในการทำเกษตร เปรียบเสมือนดั่งเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชาวไทยต่อไป

เสาวนุช ศรีวรจันทร์

มีนาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
บริบทเกี่ยวกับอ้อย	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ	21
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัย	28
บริบทอำเภอปรือ จังหวัดมหาสารคาม และการผลิตอ้อยส่งโรงงาน	37
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร	55
ความรู้พื้นฐานและแหล่งความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตอ้อย	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สภาพการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกรในอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม.....	79
ความต้องการปัจจัยสนับสนุนการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร	91
ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร	98
ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพการผลิตและความต้องการปัจจัยสนับสนุนการผลิตอ้อย.....	108
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	119
สรุปการวิจัย	119
อภิปรายผล	125
ข้อเสนอแนะ	129
บรรณานุกรม	131
ภาคผนวก	135
ก แบบสัมภาษณ์.....	136
ข เฉลยคำตอบที่ถูก.....	156
ค สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล.....	159
ประวัติผู้วิจัย	161

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยเคมีผสมเสร็จสำหรับอ้อย..... 13
ตารางที่ 2.2	แสดงความต้องการน้ำของอ้อยในแต่ละช่วงระยะการเจริญเติบโต..... 14
ตารางที่ 2.3	แสดงพื้นที่ปลูกและผลผลิตพืชเศรษฐกิจอำเภอเบรบือ..... 42
ตารางที่ 2.4	แสดงถึงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกรอำเภอเบรบือ..... 46
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการไปเก็บรวบรวมข้อมูล..... 50
ตารางที่ 4.1	สภาพทางสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย 56
ตารางที่ 4.2	สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย 61
ตารางที่ 4.3	ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงาน..... 70
ตารางที่ 4.4	ระดับความรู้เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการผลิตและปัจจัยสนับสนุนการผลิต..... 75
ตารางที่ 4.5	แหล่งความรู้พื้นฐานที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงาน..... 77
ตารางที่ 4.6	อ้อยโรงงานของเกษตรกร 80
ตารางที่ 4.7	ความต้องการปัจจัยสนับสนุนการผลิตอ้อยส่งโรงงานของเกษตรกร..... 92
ตารางที่ 4.8	ปัญหาการผลิตอ้อยส่งโรงงานของเกษตรกร..... 99
ตารางที่ 4.9	ข้อเสนอแนะของเกษตรกร..... 105
ตารางที่ 4.10	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อ สภาพการผลิตอ้อยของเกษตรกร..... 109
ตารางที่ 4.11	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการปัจจัยสนับสนุนการผลิตอ้อย ของเกษตรกร..... 115

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์	23
ภาพที่ 2.2 แสดงแผนที่อำเภอบริบือ	38

